

PŁOWY (33) ai

o jasne.

[*comp* płowiejszy.]

sg m N płowy (13). ◇ G płow(e)go (4). ◇ A płow(e)go (2), [płowiejszy]. ◇ I płowym (1). ◇ f N płowã (2). ◇ G płow(e)j (3). ◇ A płowã (4). ◇ n N płow(e) (1). ◇ pl N [*m an (cum N pl lwi) płowi*]. subst płow(e) (1). ◇ A subst płow(e) (2).

Sł stp: płow, płowy, Cn notuje, Linde także XVII – XVIII w.

Różne kolory zbliżone do jasnobrunatnego (przeważnie o maści zwierząt); *gilvus Mącz, Calep, Cn; flavus, helvus, rarus Mącz, Cn; pallidus Vulg; rufus PolAnt, Calep; ravidus Mącz; cereus, cerinus, cirrhus, flavens, flavidus, fulvus, helveolus, helvolus, infuscus, luteus, mellinus, melleus, phoeniceus, robeus, robius, robus, rubeus, subflavus Cn (33)* : Iaco iã [...] nie wziãł slachathnemv Maczieiovi zdzivraczov volv plovego w domv iego *ZapWar 1517 nr 2238, 1504 nr 2017, 1506 nr 2033, 1508 nr 1961, nr 1962; ZapMaz II Ł 7/62v*; Item viznal yřz lyathofz przed wřtempnym yarmarkiem wałacha płowego na Blonyv za waliřchewem thu przy poznanyv yeřt vkrãdl. *LibMal 1543/73v, 1545/106; Leop Apoc 6/8*; Powiedz Izraelitom abyć przywiedli płowã krowę zdrowã oprocw wřzego nãrulfzenia *BibRadz Num 19/2, Num 19 arg*; *Flavus pulvis, Płowy piałek. Mącz 129d*; *Ravidus, idem quod rarus, color, rarus, Płowy ciemnořółty podpolãły. Mącz 348a, 129d [2 r.], 146a, 348a, 512b; RejAp 56v; CzechRozm 171v, 266*; I dãb choć mieřcy przeřchnie/ choć lift nã nim płowy/ Przedfię řtoi potęźnie/ bo ma korzeń zdrowy. *KochFr 132; KlonŻal C2v*; *Hammonium, Coloris genus vergentis in rufum – Płowi. Calep 471b, 455b; KlonWor 21*; [Zãwłtek [*lege: zãwiłek*] brunatny/ [...] Zãwiłeg drugi ma kwiãt płowieyřzy *SienHerb M#v*; Różne głõsy, gdy krzyczã wszyscy [*wãlczãcy*] swym językiem, Włãśnie jak się lwi płowi głõdnym lwiczym rykiem Odzywãją w libijskich, niegořcinnych skałach *StryjPoczãt 170*].

W charakterystycznych połączeniach: płowy(-a, -e) byk jałowica (jałowka) (2), koń (5), krowa (4), kwiat, lew, list, morze, nieuk [= młody wół] (2), oczy, piasek, skrzydła, wałach.

Wyrażenia: »płowa barwa, maść« (1:1): Helvus color, Bronãtna cegielna albo płowa maść. Mącz 154c; BibRadz I 88d marg.

[»włõs płowy«: tedy teź ich [*Gotów*] ofõby iãko řam widziãł tãk opiřffuie/ ifz řã białego ciãłã/ włõfy płowe/ oczy wielkie mãiã *StryjKron 33 (Linde)*.]

*Szeregi: »cisawy albo płowy« (2): zã tym koniem białym wnet wybieżãł koń ciřãwy albo płowy/ á nã nim řiedzãcy z mieczem wielkim *RejAp 57, Ee.**

»płowy albo czerwony« (1): Barwã tã [*krowy przeznaczonej na ofiarę*] płowa albo czerwona znãczy grzech Kořciołã iego *BibRadz I 88d marg.*

Przen (3) : Onći [*pokusiciel*] to ieřt řmok wielki/ á płowy/ wãż řtãry/ ktõry dyablẽm ieřt y řzãtãnem nãzwãny *LatHar 590.*

*Zwrot: »ubrac w skorę płowã lwowã« = przyrõwnãc do lwa (1): Czwarty rodzaj tyrãńřtwem y mocã nãrabia: Tãk cudzy pot y pracã do řiebie przewabia. A teź Sektę ieřli chceřz vbierz w řkorę płowã, W iãkiew Hercules chõdził, ofõbliwã Lwowã. *KlonWor **v.**

Wyrażenie: »płowy lis« = *podstępny człowiek (1)*: Nie przestanie ná twoim/ aż przeda y ciebie/ Iák Iudałz wytuczony ná Mistrzowłkim chlebie. Pan go karmi báránkiem: á on przedię owym Zołtaie Wilkiem szárym/ y też Lifem płowym. *KlonWor* 28.

Synonim: ciemnożółty.

Cf PŁOWOGŁOW

MN